

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravnštvo v Ljubljani, Franciška ulica št. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četr let K 1050, za mesec K 350. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna pet vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglasi in poslano vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Stavka občinskih nastavljenecv v Trstu.

Trst, dne 19. septembra.

V nedeljo dne 15. t. m. popoldne so stopili v stavko vsi tržaški občinski nastavljenecv od cestnega pometarja in grobokopa do najvišjega uradnika in učitelja. In so stavkali do srede popoldne. Vzrok stavki je bilo dejstvo, da je odločil komisar, ki vodi od pričetka vojne občinske posle, skoro vse zahteve, ki so jih predložili občinski nastavljenecv malone že pred petimi meseci. Poleg tržaških občinskih nastavljenecv in nastavljenecv v občinskih obratih so stavkali tudi goriški in istrski učitelji in učiteljice. Štiri dni smo bili brez luči, brez tramvajškega prometa, brez mesa in bolniki v občinski bolnišnici so bili brez oskrbe. Ceste in ulice, ki niso snažne niti ob normalnih dneh, so bile popolnoma zapuščene in na pokopališču so opravljal nevhvaležen posel grobokopov vojaki. Vsled pomanjkanja luči so si pomagali javni lokali s petrolejem in svečami, časopisi pa ali sploh niso izšli ali pa le, kakor »Lavoratore« v skrčenem številu izvodov in stavljani na roko. Le mesec se nas je usmilil in nam je kazal še po noči nesnago naših ulic.

Krivda, da je prišlo do stavke, zadene v prvi vrsti sedanje vodstvo tržaške občine in njenih obratov in pa nezaupanje, ki vlada med delavstvom do obljub, ki jih dajejo vladni zastopniki. Ni prvič, ko pišemo, da je čas obljub za nami. Prevečkrat je bilo delavstvo osleparjeno po obljubah, prevečkrat se danih obljub ni izpolnilo. Delavstvo ne verjame obljubam več in to je bil poglavitni vzrok, da so napovedali občinski nastavljenecv stavko tedaj, ko je tržaški deželni namestnik »obljubil«, da se prično v dveh dneh pogajanja in da dobe uslužbenci skoro vse, kar zahtevajo. Ni pomagalo ničesar, kljub temu, da je zvezni odbor, sestojč iz 44 članov, predlagal, naj se sprejme ponudba namestnika, ter da je ta predlog zagovarjala tudi naša komisija.

Med stavkujočo skupino uradnikov in učiteljev je bilo lepo število nesocialistov, ki so si izmišljali in širili v svet najrazličnejše otročarije proti stranki. In to v trenutku, ko so zahtevali in dobili od nje vso pomoč, ne le, marveč tudi, da so prav naši sodrugi delali najbolj na to, da je prišlo do zmage in da so dobili nastavljenecv, kakor rečeno, skoro vse, kar so zahtevali. In je stavka končala tisto uro, ko so bili

zbrani zaupniki naših strokovnih organizacij in pripravljali sklep, ki bi bil povzročil v Trstu splošno stavko. Pač je zaenkrat bolje, da ni prišlo do takega ekstremnega koraka in mi smemo biti le ponosni na vodilne sodruge naših strokovnih organizacij, ki se niso dali zapeljati po neodgovornih hujšakih iz vrst takozv. »inteligence« in so ohranili mirno kri in zdrav razum tudi v najbolj kritičnem trenutku. Za danes pa pustimo te stvari pri miru. Za danes pravimo, ker nas je ta stavka pač mnogo naučila. Naučila, odkod prihajajo nesramna obrekovanja in naučila, po kateri poti moramo korakati naprej, ako hočemo ohraniti delavstvu ono moč in silo v rokah, ki jo bo krvavo potrebovalo v odločilnem trenutku. Povrnili pa se bomo k tej stavki prav kmalu, ker bomo imeli prav kmalu priliko.

Sedaj pa h kroniki: V nedeljo se je vršil občni zbor zveze mestnih nastavljenecv. Ob tej priliki je predsednik Perez prečital odgovor na spomenico, odgovor, ki je bil nezadovoljiv. Zato so sklenili navzoči, naj gresta odbor zveze in strokovna komisija k namestniku, da mu raztolmačita položaj in zahtevata od njega, da dela na to, da se ugodji zahtevam. Namestnik se je začudil, kakor bi bil padel z neba in povedal, da njemu ni sploh ničesar znanega o kakih zahtevah občinskih nastavljenecv. Vendar je predlagal, naj se počaka do srede in da se bodo vršila v sredo pod njegovim vodstvom pogajanja glede stavljenih zahtev. Obenem je dal tudi nekakšna minimalna zagotovila. Odbor se je vrnil po dveh urah na zbor in priporočal, naj se počaka do srede. Navzoči so pa predlog odklonili, sklenili stopiti v stavko in izvolili poseben odbor, ki naj stavko vodi. In tako se je zgodilo. Drugi dan je obljubil namestnik, dogovorno z ministrstvom, več kakor prvi dan. Toda stavkujoči so vztrajali v stavki, deloma, da branijo svoje zahteve, deloma iz solidarnosti do drugih skupin, ki jim ni bilo še ničesar ugodenega. V torek so se pogajanja z namestnikom razbila in od tedaj naprej so se pogajali z namestnikom za stavkujoče le odgovorni činitelji naše stranke in strokovne komisije. Le ti so izsilili pogoje, ki so jih stavkujoči sprejeli.

Sedaj je stavke konec in stavkujoči so se že vrnili na delo. Naj bi bila ta stavka vsem v pouk, a zlasti onim, ki preveč obljubljajo, a ničesar ne izvrše.

K jugoslovanskemu vprašanju.

»Arbeiterzeitung« piše:

V pričujočem članku moramo prisiljeni napisati predopombo. Je namreč članek, katerega je cenzura, najbrž po zastopniku zunanjega ministrstva, popolnoma zaplenila v »Arb. Ztg.« z dne 12. septembra: Bela lisa dvainpol stolpca na prvi strani! Ministerialna komisija ga je razen štirih črtanj sedaj dovolila. Že iz tega, kar bodo čitatelji spoznali, se vidi predrznost te cenzure, ki se upa utikati celo v notranja politična vprašanja. Kar se tiče članka samega, ga je ozkosrčna cenzura pristigla, kolikor izkuša označiti stik jugoslovanskega vprašanja s svetovnimi dogodki.

Nekateri naših nasprotnikov mislijo, da se mora vojna nadaljevati do popolne zrušitve in razdelitve Avstro-Ogrske, da bodo njeni narodi svobodni in Evropa rešena neprestanega ogroženja svojega miru. Drugi bi sicer radi pustili Avstro-Ogrsko še obstajati, usiliti ji pa hočejo z orožno silo notranji red, ki bi zagotovil mir vsem njenim narodom svobodo in s tem vsemu zemeljskemu delu. Naši državniki odgovarjajo na vse te načrte vedno le, da Avstro-Ogrska sama uvideva potrebo notranje preustrojitve, zato jo pa more in hoče izvršiti iz lastne moči in brez tujega vmešavanja. Toda ministrskim besedam žalibog v inozemstvu, kakor tudi v tuzemstvu nihče več ne veruje. Ne z besedami, temveč le z dejanjem more Avstro-Ogrska prepričati svet, da je zmožna za preustrojitve. (Bela lisa: 13 vrstic.)

Seveda, celoten avstrijski problem rešiti še med vojno, je skoro nemogoče. Poljsko in ukrajinsko vprašanje v okviru Avstrije sta z vprašanjem kraljestva Poljske in ukrajinske republike tesno zvezani, dokler še nihče ne pozna državnega reda, katerega prinese vojna vzhodu. In ravnotako nerešeno je ob tej uri še češko vprašanje, zakaj na eni strani od evropske nemške buržoazije Čehom še vedno lastno državo, ki jih edna more zadovoljiti, in na drugi strani Čehi sami niso pripravljani za razprave v bodočem redu svojega državnega življenja, dokler jim vojna daje še upanje, da morejo pričakovati odločitev pozneje ob varje ugodnejših razmerah. Vendar komur se zaenkrat zde vsi ti nacionalni problemi še nerešeni, imamo še eno, ki počasi dozoreva vsaj do delne rešitve. To je jugoslovanski problem. Ko bi mogli razrešiti vsaj ta problem, ko bi mogli zagotoviti

LISTEK.

Rdeči sarafan.

Poljski spisal Mihael Czajkowski.

(Dalje.)

Že sem nosil nekaj mesecev uniformo petnajstega ulanskega regimenta. Leta 1812, sem bil v bitki pri Miru večkrat ranjen in ko sem izgubil konja, so me Rusi vjeli.

Prepeljali so me z mnogimi drugimi v Novo Crkvežjo in od tu v Tiflis, glavno mesto Gruzije.

Med tem dolgim časom sem se redkokdaj spomnil nezveste Pavline. Kakor senca mojega telesa me je zasledovala njena podoba.

Zastoj sem iskal pri vojakihi onega podlega Vladislava.

Truden in izmučen, bos in napol oblečen sem sedel z drugimi vjetniki v tifiški trdnjavi in si belil glavo s preteklostjo in prihodnostjo. Mogoče nisem tudi mislil na nič, ko je vstopil ruski častnik v palašu in ostrogah, torej je bil od kavalerije.

Meni se je zdelo, da sem ga že videl nekje. In ko sem ga opazoval natančneje, sem spoznal v njem — Abas-Iszmila, svojega prijatelja iz Odese.

Takoj ga nisem mogel pozdraviti, ali bolje rečeno, sram me je bilo pred njim.

Počasi je obhodil vse vrste vjetnikov in pogledal vsakomur v oči, kot bi koga iskal.

Potem se je bližal meni in jaz sem ga pogledal, da me je spoznal. Kljub temu mi je namignil, da naj se delam, kakor bi ne zapazil ničesar.

Nato me je vprašal v navzočnosti častnika, ki nas je čul:

»Ali si častnik ali prostak?«

»Prostak!« sem odgovoril kratko.

»Ali hočeš stopiti k meni v službo?«

»Kakor zankazujete!«

»General mi je dovolil,« je razlagal častniku, »enega od teh vjetnikov vzeti v službo: izbral sem si tega! Pojdi z menoj, sin!«

Častnik se je priklonil knezu in jaz sem zapustil trdnjavo s svojim tedanjim gospodom.

Ko sva dospela v njegovo stanovanje, me je Abas-Iszmil objel in poljubil.

»Kako srečen sem, prijatelj Japlowiecki, da te morem rešiti iz nesreče. Še danes ponoči moraš od tod!«

»Zakaj pa?«

»General je zapovedal poslati nekatere od vas v Sibirijo. Ti si bil prvi na listi. Od tod sem zvedel, da si tukaj. Kot soprog moje tete mi je uslišal general mojo

prošnjo, da vzamem enega od vas v svojo službo. Pojdi, tu pri meni najdeš rojaka, od katerega boš zvedel vse drugo!«

Nato me je peljal v stransko sobo. In koga sem zapazil ondi? Jaz sem si mel oči in komaj sem mogel in hotel verjeti — onega podlega Vladislava Boskega!

Že sem hotel nanj, da bi ga obdelal s pestmi, ko je Abas-Iszmil kar strme zrl moj obraz. Vladislav se mi je bližal z besedami:

»Gospod Japlowiecki, jaz se popolnoma nič ne čudim vašemu obnašanju; kajti vi doslej niste vedeli, da sem jaz Vladislav Kagorski, brat vaše zaročenke Pavline!«

Tedaj se je izpremenil moj srd v skoro otroško veselje in s solzami v očeh sem ga objel.

»O, sedaj vam odpuščam vse, toliko hudega ste storili njenemu in mojemu srcu, ona me je ljubila in ostala zvesta!«

»In bo vedno ostala! Da niste vedeli, kdo da sem, ni moja krivda in tudi ne Pavlina, ampak vaše sestre in svaka: risala sta mi vas kot slabiča, da celo nevarnega človeka, ki nas vse lahko izda. Pavlina vam je hotela razložiti vse, samo moje vedne prošnje so jo odvracale od tega in v zadnjem hipu je to sestra prepričala s silo.

(Dalje prih.)

saj temu narodu prostost in enoto v okviru države, tedaj bi to svetu bilo za zgled, da smo sposobni za ono demokratično preustrojitev, katero ves svet smatra neizogiben predpogoj trajnega miru. Demokratična rešitev jugoslovanskega problema bi bila tedaj najboljša delo za mir!

Tudi vlade so spoznale, da čaka jugoslovansko vprašanje neodložljivo svojo rešitev. Vendar kar smo dosedaj zvedeli o obravnavah med Dunajem in Budimpešto, je precej vznemirljivo. Govori se o projektih, katerih uresničenje bi ne le ne zadovoljilo jugoslovanskega naroda, temveč ga napolnilo z največjo potrtostjo. Pravijo, naj bi se v tej kritični uri nadomestil ban Mihalović, ki uživa zaupanje hrvatskega meščanstva, z nekakim agentom madžarske oligarhije. To bi bil poizkus, ki bi mogel dovesti do ponovitve tako sramotno izvršene epizode Cuvaj. Jugoslovanski problem se obravnava kot nekako preporno vprašanje med Dunajem in Budimpešto. Namesto da bi se iskala rešitev, ki bi zadovoljila jugoslovanski narod, pa se išče ono, kar bi pomnožilo moč te ali one državne polovice. Na Dunaju in v Budimpešti menda še vedno ne razumevajo, v kako neločljivem stiku je ravno jugoslovansko vprašanje z vprašanjem miru. (Bela lista: 14 vrstic.)

Jugoslovanski narod zahteva zedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v demokratično državo. Izpolnitev te zahteve je zaenkrat gotovo še nemogoča, zakaj taka država bi ločila tako Avstrijo kakor Ogrsko popolnoma od morja in bi razpršila vso dualistično ustavo monarhije. Združenje treh članov jugoslovanskega naroda v državno enoto bi bilo mogoče le ob popolni opustitvi dualizma, ob popolni preustrojitvi razmer med narodi ob Donavi: le v okviru federacije nacionalnega skupnega bistva bi mogla obstojati taka država. Takšno rešitev pa ne pripuščajo sedanje silovite razmere. Računati moramo tedaj s tem, da je želja Slovencev po njihovi združitvi s svojimi hrvatskimi in srbskimi brati za enkrat še neizvedljiva. Vendar, če jugoslovansko vprašanje še ni popolnoma godno za rešitev, nas ne odveže dolžnosti, da ga rešimo toliko, kolikor se da rešiti že sedaj. Zaenkrat mogoče je združenje vsaj srbsko-hrvatskega ozemlja v državi v samovladajočo enoto. To je najmanjša zahteva, ki se mora rešiti, ako se hoče Srbo-hrvatski narod spraviti z njegovim državnim redom, ako se mu hoče zagotoviti možnost gospodarskega in kulturnega razvoja v okviru države, ako se hoče napraviti mir na našem jugu. (Bela lista: 15 vrstic.)

Srbo-hrvatski narod živi v Dalmaciji in enem delu Istre pod avstrijsko, v Banatu pod ogrsko vlado, uživa na Hrvatskem in v Slavoniji le prav omejeno avtonomijo pod ogrsko nadvlado in živi v Bosni ter Hercegovini pod vojaškim absolutizmom. To razkosanje ga napravljia popolnoma onemoglega, da se ne more razvijati in to je tudi vir potrtosti. Tudi združenje teh srbo-hrvatskih dežel v samovladajočo enoto v okviru države bi gotovo ne bila popolna rešitev jugoslovanskega vprašanja; vendar bi srbo-hrvatskemu narodu ustvarila vsaj delovite življenske razmere. Svetu bi pa pokazala, da hoče Avstro-Ogrska vsaj deloma pustiti svojim narodom svobodo. Edino politično delo, katero bi mogla sploh izvesti Avstro-Ogrska v sedanjem trenutku in pod danimi silovitimi razmerami, bi to bilo v smeri vladanja narodov. Radi tega mora Avstrija dovršiti to delo, ako hoče prepričati svet o svoji zmožnosti demokratične preustrojitve in s tem neznanjsko učinkovitejše služiti miru kakor le s samim govoričenjem o miru.

Kako more biti rešena ta naloga, o tem hočemo še govoriti. (Bela lista: 10 vrstic.)

Vojna poročila.

Italijanska ofenziva.

Dunaj, 20. septembra. Uradno se razglša: Na benečanski gorski fronti so boji včeraj zopet oživel. Severno Monte di Val bella in Col del Rosso se je bilo Italijanom posrečilo vdreti začasno v naše jarke; v protisunku smo jih vrgli zopet ven. Zapadno Asolone in v ozemlju Col del Rosso so naši hrabri polki v bližinskem boju zavrnilo italijanske napade. Sovražnik je imel velike izgube. Pri San Dona di Piave je sovražnik vnovič poskusil izsiliti prehod čez reko. Poskus je bil brezuspešen. V Albaniji so naši letalci z bombami napadli sovražne letalske naprave pri Valoni.

Boji ob Hindenburgovi črti.

Berlin, 20. septembra. (Uradno.) Armadna skupina kraljeviča Ruprechta: Infanterijski boji severozapad-

no Bixschoote in južno Yperna so potekli za nas uspešno. Sunek Angležev severozahodno Hullucha je bil zavržen. V krajevnih akcijah pri Moeuvresu in ob gozdu Havricourt smo dobili ujetnikov. — Armadna skupina generala Boehna: Na bojišču zgodaj zjutraj silen artiljerijski boj. Močni delni napadi, ki jih je sovražnik večkrat ponovil proti Gouzeacourtu in na obeh straneh Epehy, so bili zavrženi. Bavarski polki in pruski lovci so se pri tem posebno odlikovali. Enotne napade je naperil sovražnik po najmočnejšem ognju zgodaj zjutraj in v opoldanskih urah proti našim črtam med potokom Omignon in Sommo. Izjalovili so se tu kakor tudi včeraj povsod pred našimi črtami. — Armadna skupina nemškega cesarjeviča: Severno Aisne smo dobili pri lastnih bojnih podjetjih na pristave Vaurain in zapadno Jony 130 ujetnikov. — Armadna skupina generala Gallwitz: Nad bojiščem med Mozo in Mozelo je sestrelila lovska letalska skupina II. pod vodstvom nadporočnika barona von Boenigka v času od 12. do 18. septembra 81 letal. Zgubila je sama v boju le dvoje letal.

Francozi obstreljujejo Metz.

Metz, 20. septembra. Uradno se izjavlja: Že več dni obstreljujejo dalekosežni topovi Metz. To obstreljevanje je bilo vsa leta vojne možno in smo ga že dolgo pričakovali. Moderni topovi nosijo veliko bolj daleč kakor znaša daljavo od južno Pont a Moussona do Metz. Obstreljevanje pa ni v zvezi s tem, da bi bil sovražnik, potem ko smo opustili lok pri St. Mihielu, prišel bliže mesta. To je samo postranski pojav sedanjih bojev zapadno in jugozapadno Metz in kmalu poneha, ko se boji nekoliko poležejo. Zato vladna uprava ni ničesar odredila glede evakuacije.

Metz, 20. septembra. Nadaljna uradna objava pravi: Po kratkem trajanju je obstreljevanje Metz nehalo. 40 strelov je bilo tekom treh dni oddanih na mesto. Za skoro ponehanje obstreljevanja moramo zahvaliti našo dalekostrelno artiljerijo, ki je sovražnemu topu onemogočila ostati na svoji postojanki.

Angleži zapustili Baku.

London, 20. septembra. Reuterjev urad poroča iz Baku: Angleške čete so izpraznile mesto Baku ob kaspiskem jezeru ter so se umaknile v severno Perzijo.

Vesti iz Rusije.

Požari in izgredi v Petrogradu — laži. K o v n o, 17. septembra. Zastopnik ljudskega komisarja Čičerina, dr. Hilleschen, ki se nahaja sedaj kot ruski član nemškoruske obmejne komisije v Vilni, je izjavil zastopniku nekega časopisa naslednje: Z ozirom na splošno razširjene govorice o velikih petrogradskih požarih ter izgredih in pogromih po mestnih cestah moram izjaviti na podlagi direktnih poročil znanjega ljudskega komisarja, Čičerina, da je smatrati te vesti za prazne laži naših sovražnikov. V Petrogradu ni nobenih požarov, še manj pa pogromov in izgredov.

Obsežna zarota. Moskva, 19. septembra. V važnih železniških središčih, v Kozlovu in Voronešu so odkrili zelo razširjeno zaroto, ki jo vodita predsednik sovjeta Javrov in vojni komisar Horuhovič. Takozvani železni zbor rdeče armade je na strani zarote. Dve vladi pa sta ostali zvesti sovjetski vladi. Zarota se preiskuje in vsestransko zatira.

Politični pregled.

Posredovanje med Čehi in Nemci. Kakor se z Dunaja poroča, je cesar pred par dnevi sprejel v avdijenci generala dr. Barcoiffa, kateri je dobil naročilo, da poskuša posredovati med Čehi in Nemci na Češkem. General je prevzel težavno nalogo.

Tiskovna svoboda na Hrvatskem. Posenski poslanec dr. Majkić je nameraval izdati v Zagrebu politično glasilo pod imenom »Otačbina«, tiskano s cirilico. Hrvatska vlada je izdajanje lista prepovedala z motivacijo, da manjka papirja.

Iz vojnogospodarske komisije. Na predvčerajšnji seji vojnogospodarske komisije je bila končana razprava o kovinski centrali. Vladni zastopnik pl. Sochor je zavračal očitke, da vlada v kovinski centrali enak panama, kakor ga je razkrnila razprava v obnovitvenem odseku v državni lesni vnovčevalnici. Sekcijski načelnik baron Lehme je izjavil, da mora vlada vztrajati na zaplembi vratnih kljuk, ker rabi vse vire za baker. Medene kljuge se bodo pobrale tekom enega leta. Nadomeste se kljuge na hišnih vratih s kljukami iz kovanega železa, na zunanjo stanovanjskih vratih z zaklopnimi ključavnici na gumbce, na sobnih vratih pa po možnosti z lesenimi ali železnimi kljukami. Predsednik poslanec Seitz je končno na podlagi podanih izjav ugotovil, da se pravzaprav ne more govoriti o kovinski centrali v pravem zmislu, marveč da ima gospodarstvo s kovinami v rokah

vojno ministrstvo samo. Ker se uganja s kovinami v veliki meri tihotapska kupčija, kaže da je nadzorstvo nezadostno. Budimpeštanska tvrdka Manfred Weiss uporablja veliko množino bakra za proizvodnjo modre galice. Komisija je potem prešla k razpravi o maščobi in oliu.

Združenje političnih strank med Slovaki. Poslanec Juriga kliče in vabi prvake slovaških strank, in sicer slovaške narodne stranke, slovaške ljudske stranke, slovaške napredne stranke ter slovaške socialno-demokratične stranke na posvetovanje, v katerem naj bi se dogovorili za uresničenje enotne slovaške politične stranke.

Grof Tisza v Sarajevu. Včeraj je prispel grof Tisza v Sarajevo, kjer bo konferiral z različnimi politikami. Deželni poglavar Bosne, general Sarkotič, se je z Dunaja preko Budimpešte vrnil v Sarajevo, kjer bo imel daljše posvetovanje z grofom Tiszom.

Ogrska in jugoslovansko vprašanje. Kakor poroča »Neue Freie Presse« iz Budimpešte, hoče Weckerle že pred sestankom ogrskega državnega zbora izdelati načrt za rešitev jugoslovanskega vprašanja. Tudi Delovna stranka polaga veliko važnost na naglo rešitev in grof Tisza bo igral pri rešitvi veliko vlogo. Pa tudi druge politike bo cesar v tej zadevi sprejel v avdijenci. Trde, da za enkrat ne nameravajo prikloniti Bosne k Ogrski, tudi nočejo ustvariti Velike Hrvatske, ampak gre se za neko srednjo pot, ki bi dala Bosni in Hercegovini neko posebno stališče. Tudi baron Sarkotič se je izjavil o jugoslovanskem vprašanju. Sotrudniku »Az Ujsaga« je rekel: »V Sarajevu se bom razgovarjal z grofom Tiszom. Potem se bom vrnil na Dunaj, kjer se predstavim skupnemu finančnemu ministru Spitzmüllerju in se bom razgovarjal z grofom Burianom o rešitvi jugoslovanskega vprašanja. Za to rešitev bom dal take nasvete, ki odgovarjajo mojemu natančnemu poznavanju dežele in ljudstva, moji izkušnji in čuvstvu za oni narod, kateremu pripadam sam. Pri končni odločitvi pa nimam besede.« Na vprašanje, kakšna bo rešitev, je Sarkotič odgovoril: »Če zinem le besedo, kršim uradno tajnost. Povem samo to, da odločitev še ni padla in da je več možnosti danih v pretres. Upam pa, da se bo pospešilo najti rešitev, ki bo zasukala kulturni in politični razvoj vseh Jugoslovancev in ki bo odgovarjala interesom monarhije.«

Preobrat v Nemčiji? Resen vojni položaj je povzročil v Nemčiji akcijo, ki meri na to, da naj parlamentarne stranke prevzamejo odgovornost za politiko države. Vršijo se pogajanja in skuša se pridobiti tudi socialne demokrate za koalicijsko ministrstvo. V zvezi s to akcijo se ponavljajo vesti o predstoječem odstopu kanclerja grofa Hertlinga, ki je bil odločen zapustiti svoje mesto, ako na Pruskem ne zmaga ideja splošne volilne pravice.

Položaj v Romuniji. Oficijozno glasilo nemškega vnanjega urada poroča: V Romuniji se spletke za to, da se Romunija zopet pridruži ententi in napove vojno centralnim državam. Marghilomanova vlada nosi z ozirom na te spletke veliko odgovornost. Osrednje velenje, katerih zmerno balkansko politiko ogroža agitacija, pazno zasleduje razvoj in se ne bodo dale presenetiti. Njih interesi so popolnoma enaki. Mir, ki si ga je zagotovila avstro-ogrsko monarhija v Bukareštu, je v nevarnosti, kakor tudi nadvlada Bolgarije na Balkanu. Nemčija bo na strani svojih zaveznikov varovala in Erasmila bukareški mir. Upamo pa, da bo Marghilomanova vlada močna dovolj, da bo obdržala romunsko državo v smeri, ki jo je spomadi priznala četverozeveza popolnoma prenehati Romuniji.

Nemiri na Holandskem. Iz Haaga se 19. septembra brzojavno poroča: Povodom včerajšnje otvoritve holandskega parlamenta so se v Haagu vprizorile zaradi draginje velike demonstracije. Razna skladišča in prodajalne živili so bile oplenjeme. Vojaštvo je proti demonstrantom nastopilo z orožjem. Mnogo demonstrantov je bilo aretovanih. Vojaški dopusti so preklicani.

Francija najame vojno posojilo v neomejeni visokosti. Francoski finančni minister je predložil poslanski zbornici zakonsko osnovo o vojnem posojilu v neomejeni visokosti. Papirji se bodo glasili na 4 odstotke obresti in se ne bodo konvertirali tekom prihodnjih 25 let. Po 25. letih pa sme država spremeniti njih obrestno mero.

— **Angleški glas o Wilsonovem odgovoru na mirovni predlog.** Londonske »Daily News« izjavljajo v uvodnem članku: Ne smemo se čuditi odločnemu odgovoru, ki ga je dal Wilson precej, ko je prejel predlog Avstro-Ogrske. Wilson je pojasnil mirovne pogoje v izjavi, ki obsega 14 točk, o katerih sodi, da tvorijo potrebni predpogoji razgovorom. Naloga ententnih državnikov je, da se kolikor mogoče zavzemajo za mirovne koristi Avstro-Ogrske in izzovejo nasprotstvo med Nemčijo in njenimi zavezniki. Zavezniki naj zato slede vodstvu Amerike in se ji formalno pridružijo v 14 točkah. Obžalovati se mora, ker je odgovor sestavljen v taki obliki, ki lahko vojnim strankam zelo koristi. Obžalujemo, ker se zavezniki niso posvetovali skupno o odgovoru, predno je eden med njimi odgovoril, ker potrebujemo zdaj enotnega državniškega vodstva.

— **Ameriške čete za italijansko fronto.** Agenzia Stefani poroča iz Washingtona, da se je član ameriškega kongresa Tillmann vrnil iz Evrope, kjer je obiskal ententne fronte. Sprejel ga je predsednik Wilson, kateremu je Tillmann najno priporočil, naj pošlje Združene države veliko armado na italijansko fronto.

— **Amerika in mirovna akcija.** Washingtonski dopisnik ameriške Associated Press javlja: Po mnenju uradnih krogov je glavna ovira mirovni akciji centralnih držav v okolnosti, da je miroljubnost nemškega naroda in njegovih vlad izsiljena po nevarnem razpoloženju v Nemčiji in Avstro-Ogrski. V ameriških diplomatičnih krogih izjavljajo, da je takojšen mir le mogoč, če Berlin in Dunaj brez pridržka sprejmeta znanih štirinajst Wilsonovih točk.

Poziv Narodnega sveta.

Zgodovina človeštva stoji na pragu velikih dogodkov. Tudi za prihodnost našega naroda je sedanja doba odločilna. Mi in naši otroci bomo uživali toliko svobode, kolikor si je sedaj priborimo. Sedaj je čas, da si ustvarimo srečno bodočnost za nas, ki živimo in za naše pozne rodove. Gorje, ako zamudimo te usodepolne trenutke!

Ker si je naš narod svest visokega pomena sedanjega časa, si je izbral »Narodni svet« v Ljubljani kot najvišjo politično stopnjo. »Narodni svet« bo skušal lajšati bremena, ki težijo naš narod.

Da bo mogel premagati »Narodni svet« ogromno delo, ga mora podpirati ves narod, ga mora podpirati moralno in gmotno. »Narodni svet« ne more pobirati davkov, pač pa je dolžnost naroda, da si sam naloži ta narodni davek. Prostovoljno naj naš narod plačuje ta davek svoji najvišji politični stopnji.

Delovanje »Narodnega sveta« bo odvisno tudi od gmotnih sredstev, ki mu bodo na razpolago. Zato pozivljamo vsakogar, ki ljubi jugoslovansko domovino, da plača po svojih močeh narodni davek našemu vrhovnemu vodstvu, »Narodnemu svetu« v Ljubljani.

Prispevki se pošiljajo na naslov »Narodni svet«, Ljubljana, sprejemala pa jih bodo za naš račun drage volje tudi upravništva naših listov. V Ljubljani, dne 21. septembra 1918.

Dr. Anton Korošec.

Dnevne vesti.

— **Blagdan prepovedan.** Blagdan, ki ga je nameraval prirediti Odbor S. H. S. žena za siročad danes in jutri, je prepovedan. Kdaj bo, o tem bo obvestil odbor javnost pravočasno. Odbor nas naproša, da to sporočimo javnosti.

— **Umrla je danes zjutraj v Ljubljani s družica Marija Hojkar.** Pogreb se bo vršil jutri ob 5. popoldne iz Jenkove ulice št. 6 (Vodmat) k Sv. Križu. Sprejmemo blago pokojnico na zadnji poti polnoštevilo! Rodbini naše iskreno sožalje!

— **Karte za kadilce na Kranjskem** se delijo te dni povsod po Kranjskem. Trafikantje in kadilci naj se ravnajo po ravnokar obelodanjenem razglasu finančnega ravnateljstva v Ljubljani.

— **Pre gledovanje stanovanj in ljudsko štetje.** Hišni posestniki, najemniki in podnajatniki stanovanj se opozarjajo, da se prične prihodnji teden v Ljubljani komisijonalna revizija vseh stanovanj in obenem ljudsko štetje. Pregledali se bodo tudi prostori, ki bi bili eventu-

elno pripravni za zasilna stanovanja. Revizija se bo vršila od hiše do hiše po komisarijih, katere bo za ta posel imenoval mestni magistrat in jim tudi izročil legitimacije. Najemniki stanovanj, v prvi vrsti pa hišni posestniki se naprošajo, da oddajo komisarijem resnične podatke in se opozarjajo, da bi se oni, ki bi napovedali neresnično, klicali na odgovor in se po tozadevnih kazenskih določilih kaznovali.

— **Najemniki stanovanj,** pri katerih so se svojčas rekvirirale sobe za vojaštvo, se naprošajo, da imajo te sobe pripravljene in se opozarjajo, da je iste pri eventualni nastanitvi takoj in brez ugovora dati mestnemu vojaškemu nastanjovalnemu uradu na razpolago.

— **Dve nezgodi v Zagorju ob Savi.** Dne 18. t. m. je potiskal rudar Martin Kralj rudniški voz na rov v kisovskem premogovniku. Ker ni bilo tam »šale«, je padel v predor voz in za njim Kralj. Ponesrečenec je bil takoj mrtev. — Isti dan je padel begunec Čuk pri rudniških apnenicah v apneno peč, ki se je tako pobil in opedel v vročem apnu, da so ga morali takoj poslati v deželno bolnišnico v Ljubljano.

— **Vinsko trgatav v Trbovljah** priredi »Delavsko pevsko društvo« v nedeljo, dne 22. t. m. na dvorišču »Delavskega doma«. Pri trgatvi svira »Delavska godba«. Cenjenim gostom bo za razvedrilo preskrbljeno s kavarno, šaljivo pošto, šaljivim bazarjem itd. Vstopnina je 1 K. Začetek ob 2. popoldan. K obilni udeležbi naj- uljudneje vabi pevski odbor.

— **Enketa o tobačni karti.** Začetkom oktobra se bo vršila v finančnem ministrstvu na Dunaju enketa o tobačni karti. Namen te enquete bo, na podlagi izkušenj nove metode tobačnega razdeljevanja potom izkaznice uvesti spremembe pri razpečevanju in racioniranju tobačnih izdelkov. Zastopane bodo na enketi tudi organizacije trafikantov, ki bodo razložile svoje izkušnje in predlagale nove spremembe. Nikakor ne mislijo opustiti tobačno karto, nasprotno hočejo tobačno aprovizacijo le izpopolniti, kolikor mogoče tudi ugoditi željam občinstva.

— **Zaplemba vratnih kljuk.** Vojnogospodarska komisija obeh zbornic državnega zbora, ki se je bavila pod predsedstvom sodr. posl. Seitzza z ustrojem central in prav resno konferirala o njih delovanju, je razpravljala ta teden o kovinski centrali, pri čemer se je govorilo tudi o nameravani zaplembi vratnih kljuk, češ, da je to neobhodno potrebno.

— **Vrnitev jetičnih vojakov v domovino.** V vojaških sanitetnih zavodih se nahaja mnogo jetičnih vojakov. Kar jih ni več sposobnih za vojno službo, bodo prepuščeni civilnim oblastem, ki odpošljejo jetičnega vojaka v zdravilišče, oziroma ga v ugodnih življenjskih razmerah vrnejo družini. Odtisi okrožnice o odpustu tuberkuloznih vojakov civilnim oblastim, kakor tudi druge tozadevne prejšnje tiskovine se dobe brezplačno pri ministrstvu za ljudsko zdravje na Dunaju, I. okraj, Gluckgasse 1 in pri sanitetnih oddelkih posameznih dežel na Kranjskem.

— **Škandal južne železnice.** Da so prometne razmere na južni železnici najžalostnejše po vsi Avstriji je splošno znano dejstvo. Vlaki imajo stalno precejšnjo zamudo in zamujajo zveze na druge vlake. Železniški vozovi so postali napol polomljene podrtije, v katerih so za drag denar vozeči se potniki izpostavljeni najhujšemu prehlajenju, ker so šipe pri oknih v vozovih že dolgo razbite in jih nočejo nadomestiti. Na kolodvorih vlada k odhajajočim vlakom naravnost smrtonevaren naval, kateremu ni mogoče odpomoči, ker železniška uprava ne dostavlja potrebno število vagonov itd. Generalno ravnateljstvo pa ne vidi nič, ne sliši nič, in tudi ne stori nič, s čemer bi se odpomoglo tem nepotrebnim groznim razmeram, ker si domišlja, da so ljudje vendar prisiljeni, biti zadovoljni z vsem, kar se jim mudi, saj se morajo vendar voziti z južno železnico, ker nimajo nobene druge železnice. In tako gre ta sramotni obrat dalje, naj se jih tudi še toliko energično pritožuje nad nečednim gospodarstvom in naj danadan prihajajo nove težke tožbe na centralnem mestu. Generalno ravnateljstvo se izgovarja s skrupeloziteto visoke finančne buržoazije na žalostno vojno in nje prikazni. Kako malo je utemeljen večer izgovor na vojno, se vidi na jasen način s stališča, da se more od južne železnice dobiti odškodnina za vozno ali brzovoznino, ki je ukradeno med železniškim transportom ali iz železniškega voza ali iz skladišč, šele čez eno leto, dočim izplača državna železnica taisto že v 30 do 40 dneh. Ka-

kor sicer, tako so tudi v tem oziru gospodje pri generalnem ravnateljstvu jako skromni in puste oškodovanega lepo čakati, dokler se prilično ne lotijo njegove zadeve. Ako že gospodje generalni ravnatelji radi drugih kupčij nimajo časa, da bi reševali, tekoče posle svoje železniške službe, tedaj naj jih poverijo pomožnim močem, ki bodo svoje službene dolžnosti vzeli za resne in po svojih močeh se pripomogli k temu, da se bo vsaj tem obveznostim ustreglo redovito. Pomožnih moči je dovolj. Vsekakor je zelo nujno, da se to sramotno gospodarstvo južne železnice primerno osvetli na pravem mestu in da se najdejo sredstva in pota, ki bi gospodom generalnim ravnateljem končno zajezila malomarnost, ki meji celo na zločin.

— **Zagonetni umor na Dunaju.** Predvčerajšnjem opoldne so našli na Dunaju zadavljeno v svoji postelji 43-letno Regino Herzl. Stanovala in živela je sama v majhnem kabinetu, kjer sprejemala vsako noč najrazličnejše družabke, bila je tudi sičler pod nadzorstvom uradno-stne policije. O vzroku umora in o storilcu ni ničesar znanega.

— **Konjsko meso na Dunaju** je doseglo že ceno za 20 kron za kilogram.

— **Eksplodizija v Wöllersdorfu.** Število ponesrečenih delavcev v municijski tovarni znaša 382. Vsga skupaj je bilo tam zaposlenih 417 delavk. 35 delavk je težko ranjenih.

— **120 kg krompirja na osebo — v Zagrebu.** Zagrebška aprovizacija pozivlja mestno prebivalstvo, naj pride po krompir, katerega dobi vsaka oseba 120 kilogramov. Zdi se pa, da imajo Zagrebčani krompirja dovolj, ker jih mora aprovizacija še posebej pozivljati nanj. Čudimo se, da je kljub temu odmerjena prebivalstvu tako visoka količina krompirja. Spomniti se je treba, seve, da živimo v drugi deželi.

— **Težka nezgoda na zagrebškem državnem kolodvoru.** V torek popoldne je povozil vlak na zagrebškem državnem kolodvoru kovaškega delavca Jurja Brantića in prožnega nadzornika Srebrea.

— **100 kron za — poljub.** Iz Gospiča v Liki pišejo o tej-le dogodbi: V neki veseli družbi je izročil neki Madžar 100 kron akciji za liško vojno siročad kot takso za poljub neki gospodični.

— **Cene drugod in pri nas.** V Belgradu velja kilogram masti 4 K 50 vin., kilogram bele moke 1 krono, eno jajce 8 vin. V okolici se vidi na tisoče prašičev.

Iz stranke.

Skupna konferenca z italijanskimi sodrugji, ki bi se bila imela vršiti jutri v Trstu, je vsled nepričakovanih ovir odložena na nedoločen čas.

V petek dne 27. t. m. ob 8. zvečer se bo vršila v uredništvu »Napreja« seja izvrševalnega odbora naše stranke. Ker je dnevni red prav važen, so naprošeni tudi zunanji člani, da se seje udeleže, če je le mogoče.

Vse krajevne politične organizacije so prejele te dni okrožnico za obračun. Prosimo, da ga takoj koncem tega meseca izpolnijo in vrnejo tajništvu stranke v Ljubljano (»Naprej«).

Zadnje vesti.

Misija grofa Tisze in Hrvati.

Zagreb, 20. septembra. Hrvatsko časopisje se intenzivno bavi z misijo grofa Tisze ter soglašja v naziranju, da je potovanje grofa Tisze na jug v zvezi z jugoslovanskim vprašanjem. Tisza se je podal na pot vsled izrecnega cesarjevega naročila. Tisza je povsod poizvedoval o razpoloženju med ljudstvom. V Zagrebu je konferiral tudi s poslancem dr. Frankom. O čem se je grof Tisza s hrvatskimi politikami razgovarjal, se da približno posneti iz izvajanj vodilnega glasila hrvatsko-srbske koalicijske »Hrvatska Riječ«. List izvaja med drugim: Nobe- ne izredne odredbe in noben komisariat ne more omajati našega stališča glede bosenskega vprašanja. Mi se takih odredb ne bojimo; narodne in politične strasti bi vsled takih odredb še bolj vzplamtele. Vodstvo oblasti je v sedanjih razmerah silno breme. Če se pokaže, da to breme presega moč koalicije, tako da bi mogel trpeti škoda blagor naroda, se ne bo pomišljala, poslužiti se drugih sredstev v varstvo narodnih interesov.

Nemčija se je izjavila za konferenco.

Berlin, 20. septembra. Nemški veleposlanik na Dunaju je danes avstro-ogrskega vnajjemu uradu izročil odgovor na mirovno noto. V odgovoru nemška vlada izjavlja, da poziv avstro-ogrske vlade vsem vojskujočim se državam, naj bi se zaupno in neobvezno pogovorile o možnosti miru, odgovarja miroljubnemu in spravljivemu duhu zveznih držav in narodov. Nemška vlada je pripravljena, udeleževati se pogajanj.

Ukrajina in Rusija za mirovna pogajanja.

Dunaj, 20. septembra. Ukrajinski ministrski svet je poslal Franciji, Angliji in Ameriki noto, v kateri pritrjuje Burianovemu predlogu in izjavlja, da je v interesu civilizacije in kulture nujno potrebno, da nikdo ne odkloni nasvetovane konference. Tudi ruska sovjetska vlada je sklenila pridružiti se Burianovemu predlogu.

Medzavezniška socialistična konferenca.

Amsterdam, 18. septembra. Predsednik parlamentarne komisije strokovne organizacije je vodil na medzavezniški konferenci predsedstvo. Navzočih je bilo okoli 80 delegatov iz Amerike, Francije, Belgije, Italije, Grške in Srbije. Kot posvetovalni delegati brez volilne pravice je bilo pripuščenih pet zastopnikov italijanske »Demokrazia Sociale Irredenta«, ki je na strani entente. Ko so določili, da vodijo predsedstvo po vrsti Angleži, Francozi in Amerikanci, so sklenili izvoliti tri komisije. Prva in najpomembnejša se bo bavila s predlogi ameriških delegatov o spomenici glede vojnih ciljev. Sestojala se bo iz zastopnikov: Sidney Webb in James Sexton (Anglija), Vanderwelde in De Broukere (Belgija), Frey, Verden in Gompers (Amerika), Vercelloni in Pisces (Italija), Kennedy (Kanada), Mistral in Jouhaux (Francija) in Petreidis (Grčija). Druga komisija bo poročala o sedanjem mednarodnem položaju. Sestojajo iz: Henderson in Hill (Anglija), Huysmans in Laboul (Belgija), Renaudel in Longuet (Francija), Rossini in Rosetti (Italija), Kennedy (Kanada), Petreidis (Grčija). Tretja komisija bo formulirala sklepe prvih komisij v svrhu obelodanjenja v štirih jezikih. Med Gompersom in Longuetom prišlo do kratke debate. Konferenca je razpravljala tudi o dveh na Rusijo se nanašajočih resolucijah. Prvo so vložili belgijski, francoski, angleški, italijanski in srbski, drugo ameriški delegati. Obe resoluciji izrekata ruskim delavskim in socialističnim organizacijam svojo simpatijo. Toda dočim svari prva resolucija delavce aliiranih držav pred težkimi nevanostmi intervencijske politike v Rusiji, zastopa druga mnenje, naj zavezniške vlade narodom Rusije izjavijo, da se vrši oborožena intervencija v nadi in v tem zmislu, da se odvrne nesrečni vpliv osrednjih velesil na takozvano boljševiško vlado. Resolucija o avstroogrski mirovni notji izjavlja, da naj konferenca o notji temeljito razpravlja, in zastopa mnenje, naj zavezniške vlade ne zavzamejo negativne politike, temveč naj skupno z Zedinjenimi državami različno in jasno izrečejo svoje lastne vojne cilje. Mirovna konferenca ni izključena.

Chiasso, 20. septembra. Milanski »Corriere della sera« je iz diplomatskih krogov izvedel, da odgovori Wilsona, Balfourja in Clemenceauja ne izključujejo skupne note aliirancev, da vendar vzamejo v pretres Burianov predlog glede zaupne in neobvezne konference.

Francija zahteva Alzacijo-Loreno.

Pariz, 20. septembra. »Agence Havas« poroča iz Londona: Angleški delavski minister Roberts je glede vprašanja Alzacije-Lorene izjavil: Mir je nemogoč, če se te province brezpogojno ne vrnejo Franciji. Anglija je trdno sklenila, da bo z vsemi sredstvi podpirala to opravičeno zahtevo Francije.

Atentat na Trockega.

Stockholm, 20. sept. Iz Petrograda se brzojavno poroča, da se je izvršil atentat na Trockega. Levičarski revolucionar, ki je streljal na Trockega, je aretovan. Trockij je na levem ramenu lahko poškodovan.

Zasedanje nemškega državnega zbora.

Berlin, 20. septembra. Načelniki parlamentarnih strank, ki so se danes sestali na konferenco, so sklenili,

naj se prihodnja seja državnega zbora skliče na dan 22. oktobra. Ena prvih točk dnevnega reda bo posvetovanje o interpelaciji glede pomanjkanja stanovani.

Aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizačnega odseka dne 20. septembra 1918. Na cesarjevo inicijativo bo vlada ustanovila javne grelnice, namenjene onim družinam, ki si v zimskem času ne morejo kuriti in razsvetljevati svojih stanovanj. Načrt za javne grelnice je zamišljen v tako velikem obsegu, da v Ljubljani v celoti ni izvršljiv. Vendar se mestna aprovizacija izreče za vladno akcijo v omenjenem obsegu in votira iz aprovizačnega fonda v ta namen 50.000 K. — Železničarji v Ljubljani so povabili na svoj sobotni javni shod tudi vodstvo mestne aprovizacije. Shoda se udeleži mestni župan dr. Tavčar, ali pa podžupan dr. Triller. — Prihodnji teden razdeli mestna aprovizacija na osebo po pol kg bele moka za kuho. Moka stane 2 K 66 vin. kilogram. — Kakovost kruha je zadnji čas predvsem zato trpela, ker je morala mestna aprovizacija mešati v moko tudi neko zelo slabo zmes iz skajlene koruze. Ker je tak kruh res zelo težko užiten in lahko zdravju škodljiv, bo odredila mestna aprovizacija, da se s prihodnjim tednom ne meša več mešanice iz skajlene koruze v drugo krušno moko. — Aprovizacija bo izdala nove izkaznice za otroke do 3. leta. S starimi izkaznicami za otroke se dogaja toliko goljufij, da se je kot neobhodno izkazalo, izdati nove izkaznice. — Aprovizačni odsek se v principu izreče za ustanovitev centralne klavnice, katere vodstvo bi prevzela aprovizacija sama. Odslej za naprej bi ne dobivali mesarji več živih govedij, ampak meso, katerega jim bi delila centralna klavnica. Centralna klavnica bi bila namreč edina upravičena prevzeti vso za Ljubljano namenjeno živino, jo zaklati in meso razdeliti mesarjem. Aprovizačni odsek naroča referentu, tržnemu nadzorniku Ribnikarju, da izdela podrobni načrt in ga predloži pri prihodnji seji.

Gg. načelniki krušnih komisij se vabijo, da se zanesljivo udeleže seje, ki se vrši v ponedeljek 23. t. m. ob 5. popoldne v mestni posvetovalnici.

Ovseni riž za doječe in noseče matere se bo oddajal v vojni prodajalni, Gosposka ulica, po naslednjem redu: Na izkaznice št. 1 do 400 dne 23. septembra, št. 401 do 800 dne 24. septembra, od št. 801 naprej dne 25. septembra. Na vsako izkaznico se dobi 1 kg ovsnega riža, ki stane 1 K 80 vin.

Petrolej za prvi odrezek A-karte za peti okraj se dobi pri tvrdki Holzer, Dunajska ce-

sta, in sicer: na št. 1 do 350 dne 23. septembra, od št. 351 do 650 dne 24. septembra, od št. 651 do konca dne 25. septembra.

Oddaja marmelade na rumeno izkaznico C. Stranke z rumenimi izkaznicami C prejmejo marmelado v ponedeljek, dne 23. t. m., v torek, dne 24. t. m. in v sredo, dne 25. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: V ponedeljek, dne 23. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 180, od 9. do 10. št. 181 do 360, od 10. do 11. št. 361 do 540, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 541 do 720, od pol 3. do pol 4. št. 721 do 800, od pol 4. do pol 5. št. 801 do 1080, od pol 5. do pol 6. št. 1081 do 1260. — V torek, dne 24. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1261 do 1440, od 9. do 10. št. 1441 do 1620, od 10. do 11. št. 1621 do 1800, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 1801 do 1980, od pol 3. do pol 4. št. 1981 do 2160, od pol 4. do pol 5. št. 2161 do 2340, od pol 5. do pol 6. št. 2341 do 2520. — V sredo, dne 25. t. m. od 8. do 9. dopoldne št. 2521 do 2700, od 9. do 10. št. 2701 do 2880, od 10. do 11. št. 2881 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 1 kg marmelade, kilogram stane 3 krone.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petelan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Išče se raznašalca

za raznašati »NAPREJ« v Hrastnik in okolico. Zglasi naj se v konsumnem društvu v Hrastniku vsaj do 24. t. m. Nastop z 1. oktobrom.

SIGORIN
zatre čudovito naglo **STENICE**

Vzorčna steklenica 4 K, velika steklenica 16 K, brizgalnica 2 K. Dobiva se v lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko: **Lekarna „pri upanju“ (Apotheke zur Hoffnung): Pécs 46, Ogrsko. Glavne prodaje v Ljubljani: v drogerijah Anton Kanc in B. Čvančara („Adrija“) ter v lekarnah Gabriel Piccoli, Dunajska cesta in M. R. Sušnik, Marijin trg.**

Razpis.

Deželni odbor kranjski razpisuje

dvanajst službenih mest za provizorne strežnike moškega spola v deželni blaznici na Studencu.

S to službo je spojena pravica do prostega stanovanja (brez družine), hrane, službene obleke in nagrade mesečne 60 K v prvem letu, 80 K v drugem letu. Deželni odbor bo predlagal deželnemu zboru, da se smejo strežniki po dvehletnem zadovoljivem poskusnem službovanju in po prestopu strežniškem izpitu stalno namestiti s pravico do časovnega napredovanja in starostne preskrbe. Začetna plača po definitivnem imenovanju znaša 1200 K; od 6. leta naprej imajo definitivni strežniki pravico do 8 v pokojnino vštvenih triletnic po 150 K, tako, da bi znašala polna pokojnina po 30 letih definitivnega službovanja letno 2400 K; naradni užitki ostanejo kakor v prvih letih nespremenjeni. Za časa provizornega službovanja v prvih dveh letih velja za obojestransko odpoved 14 dnevni rok. V smislu službenih določil za provizorne strežnike prosilci ne smejo biti stari manj kot 25 in ne več kot 35 let. Prošnje, katerim je priložiti dokazilo telesne sposobnosti, rojstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo ter spričevalo o navedenosti kakortudi izkaz o dosejanjem službovanju, je vlagati osebno pri vodstvu deželnih dobrotelnih zavodov v Ljubljani do 10. oktobra 1918. Tam se dobivajo tudi podrobnejša pojasnila.

JADRANSKA BANKA

PODRUŽNICA LJUBLJANA.

Aksijski kapital . . . . . K 20.000.000.

Rezerve . . . . . K 3.500.000.

CENTRALA: TRST.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metkovič, Opatija, Spljet, Sibenik, Zader.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4%. Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vredn. papirje, itd. in srečke c. kr. razr. loterije.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA. Telefon št. 257.